

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [en](#)

angļu

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

Swipe to change

Pierādījumi

Šajā sadaļā sniegts pārskats par ES tiesību aktiem attiecībā uz pierādījumu vākšanu pārrobežu lietās.

Konteksts

Pateicoties robežkontroles atcelšanai ES, tās pilsoņiem ir daudz vieglāk brīvi ceļot. Tas tomēr ir atvieglojis arī noziedznieku darbību pāri robežām.

Līdz ar to ir būtiski, lai ES valstis efektīvi sadarbotos, vācot pierādījumus krimināllietās.

ES tiesību akti

Pašreizējā situācija

Noteikumi par pierādījumu vākšanu krimināllietās ES ir balstīti uz "savstarpējās palīdzības" nolīgumiem.

Jo īpaši:

Eiropas Padomes 1959. gada 20. aprīļa [Eiropas Konvencija par savstarpējo palīdzību krimināllietās](#) un tās papildu protokoli, kā arī saskaņā ar 26. pantu noslēgtie divpusējie nolīgumi;

[Konvencija par Šengenas nolīguma īstenošanu](#) un tās papildu protokoli;

[Konvencija par Eiropas Savienības dalībvalstu savstarpēju palīdzību krimināllietās](#) un tās protokols.

Kopš 2017. gada

Kopš 2017. gada 22. maija pierādījumu vākšanu ES regulēs direktīva par Eiropas izmeklēšanas rīkojumu.

Jaunā direktīva ir balstīta uz savstarpējo atzīšanu un aizstāj attiecīgos noteikumus iepriekš minētajās konvencijās.

To piemēros to ES dalībvalstu starpā, kurām ir saistoša direktīva.

Pēc direktīvas pieņemšanas ar 2016. gada 20. janvāra Regulu 2016/95 tika atcelts 2008. gada [Pamatlēmums par Eiropas pierādījumu iegūšanas rīkojumu](#) (tam bija šaurāka piemērošanas joma).

2000. gada Konvencija par savstarpēju palīdzību krimināllietās

Konvencija tiek **visplašāk izmantota** pierādījumu vākšanai.

Tā ietver šādas savstarpējās palīdzības jomas:

aizdomās turēto nopratināšana un **liecinieku** liecību iegūšana;

videokonferenču izmantošana;

kratišana un mantas **izņemšana** pierādījumu iegūšanai;

telekomunikācija.

Konvencijas protokolā ir noteikumi par informācijas iegūšanu par **banku kontiem** un **banku darījumiem**.

Savstarpējās palīdzības pieprasīšana

Iestāde, kas iesniedz pieprasījumu, var tieši sazināties ar izdevējiestādi.

Ja vien izpildītājam iestādei nav pamata atteikt pieprasījumu, tas būtu jāizpilda iespējami ātri - un, ja iespējams, līdz termiņam, ko noteikusi iestāde, kas iesniedz pieprasījumu.

Lai nodrošinātu iegūto pierādījumu pieņemamību, izpildītājais valsts iestādes ievēro pieprasījuma iesniedzējas valsts iestāžu norādītās procesuālās prasības, ja vien tās nav pretrunā izpildītājais valsts tiesību pamatprincipiem.

Direktīva par Eiropas izmeklēšanas rīkojumu

Eiropas izmeklēšanas rīkojums ir tiesas lēmums, ko kādā ES dalībvalstī pieņēmusi vai apstiprinājusi tiesu iestāde nolūkā panākt izmeklēšanas darbību veikšanu citā ES dalībvalstī, lai vāktu pierādījumus krimināllietā.

Direktīvu par Eiropas izmeklēšanas rīkojumu pieņēma 2014. gada 3. aprīlī. Dānija un Īrija izvēlējās tajā nepiedalīties.

Direktīvas mērķis bija ieviest savstarpējās atzīšanas principu, vienlaikus:

saglabājot elastību savstarpējā tiesiskajā palīdzībā un

aizsargājot pamattiesības.

Rīkojums aptver visas izmeklēšanas darbības (izņemot kopējas izmeklēšanas grupas izveidošanu).

To var izdot kriminālprocesā, administratīvajā procesā vai civilprocesā, ja lēmums varētu būt par pamatu kriminalprocesam.

Izdevējas iestādes var izmantot Eiropas izmeklēšanas rīkojumu tikai tad, ja izmeklēšanas darbība ir:

nepieciešama,

samērīga un

pieļaujama līdzīga veida vietējās lietās.

Saskaņā ar jauno direktīvu izpildītājam ES valstij izmeklēšanas darbības jāveic tikpat **savlaicīgi** un ar **tādu pašu prioritāti** kā līdzīga veida vietējās lietās.

Izmeklēšanas darbības jāizpilda "iespējami ātri". Direktīvā ir noteikti termiņi (ne vairāk kā **30 dienas** lēmumam par pieprasījuma atzīšanu un izpildi un **90 dienas** pieprasījuma efektīvai izpildei).

Noteiktos gadījumos ES valstis pieprasījumu var atteikt. Visām izmeklēšanas darbībām piemēro šādus vispārīgos atteikuma pamatojumus:

imunitāte vai privilēģijas vai kriminālatbildību ierobežojoši noteikumi, kas saistīti ar preses brīvību;

kaitējums valsts drošības interesēm;

process nav krimināltiesisks;

ne bis in idem princips;

eksteritoriāla piemērojamība apvienojumā ar abpusēju sodāmību;

nesavietojamība ar saistībām pamattiesību jomā.

Pastāv arī papildu pamatojums noteiktu darbību atteikšanai:

abpusējas sodāmības neesamība (izņemot attiecībā uz noteiktiem smagiem nodarījumiem);

neiespējamību darbību izpildīt (izmeklēšanas darbība vai nu nepastāv vai nav pieejama līdzīga veida vietējās lietās, un tai nav alternatīvas).

Lapa atjaunināta: 22/01/2019

Šo lapu uztur Eiropas Komisija. Informācija šajā tīmekļa vietnē nav uzskatāma par Eiropas Komisijas oficiālo nostāju. Komisija neuzņemas nekādu atbildību vai saistības attiecībā uz informāciju vai datiem, kas ietverti vai izmantoti šajā dokumentā. Autortiesību noteikumus Eiropas tīmekļa vietnēs lūdz skatīt juridiskajā paziņojumā.